

УДК 33.338.2

Алексеева Катерина Андріївна

доктор економічних наук, доцент,
доцент кафедри виробничого
та інвестиційного менеджменту
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
ORCID: 0000-0003-1129-0771

Остапчук Анатолій Дмитрович

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного
менеджменту та зовнішньоекономічної
діяльності
Національний університет біоресурсів
і природокористування України
ORCID: 0000-0002-5663-5895

<https://doi.org/10.25313/3083-7782-2026-4-28>

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ЕКОІННОВАЦІЙ ДЛЯ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ВИРОБНИКІВ В РАМКАХ ДПП В СУЧАСНИХ УМОВАХ В УКРАЇНІ

Анотація. Вступ. Виклики воєнного часу та перспективи євроінтеграції висувають нові вимоги до сільськогосподарських виробників. Мета — розробка моделі екоінновацій для МСП в рамках ДПП. Результати: розроблено концептуальну модель екоінновацій для малих та середніх сільськогосподарських виробників в рамках ДПП в сучасних умовах в Україні. Перспективи: поглиблення аналізу інституційних форм для МСП в рамках ДПП.

Мета: розробка концептуальної моделі впровадження екоінновацій для малих і середніх сільськогосподарських виробників в рамках державно-приватних партнерств в сучасних умовах в Україні.

Матеріали і методи: Матеріалами слугують теоретичні положення економічної та управлінської наук, наукові праці українських та зарубіжних вчених. Були використані методи аналізу і синтезу, узагальнення і логічних висновків, побудови схем, застосовано системних підхід та структурно-логічне моделювання.

Результати: Розроблено концептуальну модель екоінновацій для малих та середніх сільськогосподарських виробників в рамках ДПП в сучасних умовах в Україні. Показано, що в рамках такої моделі може бути забезпечено взаємовигідне співробітництво суб'єктів аграрного ринку щодо впровадження екоінновацій, що призведе до зростання резильєнтності агросектору та досягнення цілей сталого розвитку.

Перспективи: дослідження інституційних механізмів інтеграції малих та середніх сільськогосподарських підприємств у ланцюги доданої вартості при поступовій адаптації українських аграріїв до європейських вимог щодо виробництва сільськогосподарської продукції.

Ключові слова: ДПП, екоінновації, малі та середні сільськогосподарські виробники, моделювання, сталий розвиток, резильєнтність.

Постановка проблеми. На теперішній час аграрний сектор України зіткнувся з двома потужними викликами — це, з одного боку, необхідність функціонування в умовах війни та забезпечення продовольчої безпеки, а з іншого — це євроінтеграційні процеси та пов'язані з цим вимоги до використання екоорієнтованих технологій виробництва, спрямованих на збереження довкілля. Водночас, впровадження таких технологій малими та середніми сільськогосподарськими виробниками залишається обмеженим через ресурсну лімітованість таких виробників, недостатню поінформованість та часто недостатній компетентнісний рівень самих підприємців. У порівнянні з агрохолдингами, які виступають «драйверами» щодо екоінновацій, малі та середні сільськогосподарські виробники досить неохоче та повільно впроваджують екоінновації у виробництво.

У цьому зв'язку, актуально на концептуальному рівні займатися пошуком ефективних інституційних форм вза-

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

емодії учасників аграрного ринку для стимулювання впровадження екоінновацій у сільськогосподарське виробництво. Зокрема, в сучасних умовах в Україні варто досліджувати можливості впровадження екоінновацій малими та середніми сільськогосподарськими підприємствами в рамках державно-приватних партнерств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання впровадження інновацій сільськогосподарськими виробниками на теперішній час активно досліджуються в роботах іноземних та вітчизняних вчених. Серед іноземних науковців питанням впровадження інновацій у виробничу діяльність сільськогосподарських виробників приділяють увагу С. Велева [1], П. Бранзова та А. Дімітрова [2], А. Квандт [3], колектив вчених під керівництвом Б. Кьоніга [4]. Німецькі вчені Е. Г. Гансен, Й. Клевіц і С. Шалтегер [5] ведуть дослідження щодо впровадження екоінновацій в рамках державно-приватних партнерств та аналізують досвід Німеччини щодо цього.

Серед українських вчених питанням впровадження екоінновацій та сталого розвитку агробізнесу приділяє увагу І. В. Серов [6], питанням інноваційного забезпечення аграрного сектору Ю. Негода та І. Новак [7], питанням інноваційних технологій як основи сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності агропереробної галузі — Х. Махмудов та О. Поліщук [8]. Також наявні цікаві дослідження В. Дятлової, М. Деліні, Д. Єрохіної щодо інноваційності економіки України загалом та її пріоритетних секторів як фактору євроінтеграції [9]. Визнається також важлива роль саме такої інституційної форми як ДПП в цифровізації та забезпеченні соціальної справедливості в сучасних умовах [10]. При цьому є розуміння того факту, що сам процес розвитку інститутів ДПП потребує впровадження інновацій, зокрема, цифровізації [11].

Незважаючи на цінність та широкий спектр проведених досліджень, концептуальна модель впровадження екоінновацій для малих і середніх сільськогосподарських виробників в рамках ДПП в сучасних умовах в Україні потребує подальших досліджень.

Метою статті є розробка концептуальної моделі впровадження екоінновацій для малих і середніх сільськогосподарських виробників в рамках державно-приватних партнерств в сучасних умовах в Україні.

Матеріали і методи. Для досягнення мети дослідження було використано низку наукових методів. Метод аналізу та синтезу дозволив продемонструвати роль малого та середнього бізнесу в економіці країни загалом та в аграрному секторі, зокрема, водночас, вказавши на труднощі, з якими зіштовхуються малі та середні сільськогосподарські виробники в процесі своєї діяльності. Використовуючи, метод узагальнення та логічних висновків, показано, що функція державної підтримки малих та середніх сільськогосподарських виробників є важливою, проте не повинна обмежуватися виключно «патерналістським» підходом, а має бути орієнтованою на створення сприятливого інституційного середовища для впровадження екоінновацій. Застосовуючи системний підхід та структурно-логічне моделювання було розроблено концептуальну модель впровадження екоінновацій для малих і середніх сільськогосподарських виробників в рамках державно-приватних партнерств в сучасних умовах в Україні. За допомогою методу побудови схем вдалося представити дану модель графічно.

Виклад основного матеріалу. Роль малого та середнього бізнесу в економіці країни є значною, зокрема, щодо створення робочих місць, стимулювання інновацій, скорочення бідності. Також малий та середній бізнес дозволяє реалізовувати підприємницький потенціал всім верствам населення у різних регіонах та галузях економіки. Зокрема, в аграрному секторі, малі та середні підприємства постійно демонструють свою здатність адаптуватися до ринкових умов та попиту, активно співпрацюють з громадами, дозволяють місцевим жителям реалізовувати свій підприємницький потенціал. Можна стверджувати, що від рівня розвитку малого та середнього підприємництва в аграрному секторі значною мірою залежить продовольча безпека країни. Окрім того, розвиток малого та середнього підприємництва є важливим з позицій необхідності реалізації соціальних цілей, адже розвиток на селі малого бізнесу слугує специфічним соціальним ліфтом для сільської молоді. Варто зазначити, у ментальних та культурних вимірах концепція «господаря» міцно вкорінена у свідомість українських селян, що в економічних вимірах стимулює використання резервів фермерських господарств для підняття підприємницького духу на селі, підвищення продуктивності, залучення додаткових трудових ресурсів, збільшення реальних доходів сільських жителів та зростання сукупної доданої вартості аграрного сектору України.

Водночас, малі та середні сільськогосподарські підприємства постійно стикаються з різними викликами. Так, малий та середній бізнес не володіє стабільними каналами експорту, часто не маючи прямого доступу до трейдерів, що призводить до додаткових витрат та втрат продукції. Окрім того, малий та середній бізнес здебільшого продає сировину, а не готовий продукт, що зумовлює низький рівень доданої вартості та обмежує можливості накопичення капіталу. Також суттєвим обмеженням є недостатній доступ до сучасних технологій, які можуть бути використані у сільському господарстві. Малі та середні сільськогосподарські виробники можуть бути взагалі непоінформованими про можливості цифровізації виробничих процесів та точного землеробства, або не володіти достатніми ресурсами для впровадження інноваційних рішень у власне виробництво. Загалом, впровадження екоінноваційних рішень для малого та середнього бізнесу

додатково гальмується ускладненим доступом до фінансових ресурсів, зокрема, високими ставками кредитів, а також широким спектром ризиків аграрного виробництва. Необхідно визнати і той факт, що малі та середні сільськогосподарські виробники потребують набуття додаткових знань та компетенцій для прийняття рішень щодо впровадження інновацій у виробництво. У цьому зв'язку, такі форми підприємництва є апіорі менш конкурентоздатними на ринку, аніж крупні аграрні формування, можливості впровадження інноваційних рішень яких є значно потужнішими. На сьогодні в умовах підвищеної невизначеності, зумовленої воєнним станом, змінами клімату та нестабільністю ринків сільськогосподарської продукції, всі перелічені виклики стають ще гострішими.

У світі на теперішній час одним з ключових чинників переходу до сталого розвитку в аграрному секторі вважають так звані «екоінновації», які покликані забезпечити зменшення антропогенного впливу на довкілля, підвищити ефективність використання ресурсів та призвести до формування нової екологічно орієнтованої моделі виробництва, і, зокрема, впровадження екоінновацій має сприяти зменшенню антропогенного тиску на навколишнє середовище та клімат. Найпоширеніше розуміння «екоінновацій» виходить з класичного підходу до розуміння «інновацій» загалом, представленого в класичній економічній науці, у рамках якого імператив зростання виробництва є основною передумовою для їх впровадження. Якщо інновації є поняттям досить широким та часто трактується як втілені науково-технічні відкриття в кінцевих продуктах досягнення або у технологіях у всіх сферах та галузях виробництва, то екоінновації можна сприймати як нововведення, спрямовані безпосередньо на зниження екодеструктивного впливу на оточуюче середовище, а соціально-економічний ефект від таких інновацій є безпосередньо пов'язаним з екологічним ефектом та реалізацією цілей сталого розвитку [12].

При здійсненні сільськогосподарського виробництва екоінновації активно впроваджуються передусім крупними аграрними формуваннями — агрохолдингами, які часто сприймають екологію (та соціальні питання) як підприємницький елемент та беруть на себе роль піонера, таким чином роблячи вирішальний внесок в економіку, орієнтовану на сталий розвиток. Що стосується МСП, то потрібно розуміти, такі підприємства — це не просто зменшені версії великих підприємств, а радше специфічна група підприємств, які є надзвичайно неоднорідними за своєю поведінкою. При здійсненні сільськогосподарського виробництва МСП, звісно, можуть проявити себе як інноваційно орієнтовані та дотримуватися екологічного вектору, однак часто-густо малі та середні сільськогосподарські виробники є швидше реактивними щодо екологічно спрямованих змін та потребують додаткової мотивації для їх здійснення. Як уже зазначалося, МСП є суттєво ресурсно лімітованими, відчувають брак кадрів та є низько поінформованими стосовно можливостей впровадження досягнень науки і техніки у виробничий процес у порівнянні з агрохолдингами [5].

Зазначені перепони для впровадження екоінновацій для МСП є часто непереборними та носять системний характер. Інструментів державної політики недостатньо навіть в розвинених країнах світу для стимулювання малих та середніх сільськогосподарських виробників до впровадження екоінновацій: насправді існує група викликів розвитку малих та середніх підприємств у сільській місцевості, які держава не здатна вирішити самостійно через обмеження ресурсів, інформації та операційної гнучкості, але які можуть бути подолані через співпрацю з агрохолдингами в рамках державно-приватного партнерства. До речі, з позицій крупних аграрних формувань співпраця з малими та середніми підприємствами є також перевагою, адже залучення локального малого і середнього бізнесу у ланцюг доданої вартості дозволяє підвищити інноваційність виробництва та сприяти його резильєнтності. Агрохолдинги, які володіють необхідними ресурсами, інфраструктурою, технологіями та доступом до глобальних ринків, можуть виступати провідниками екоінновацій для МСП, забезпечуючи трансфер, адаптацію та масштабування досягнень науки і техніки серед малих і середніх виробників.

Потрібно, визнати, що впровадження екоінновацій сільськогосподарськими виробниками активно підтримується на державному рівні, наприклад, в рамках Спільної аграрної політики ЄС впровадження екоінновацій є підставою для нарахування субсидій фермерам [13]. Тому за умови впровадження екоінновацій сільськогосподарські виробники мають можливість, з одного боку збільшити ефективність свого бізнесу за рахунок технологічних та капіталомістких змін, а з іншого — скоротити використання природних ресурсів та обмежити негативні зовнішні ефекти [13; 14; 15].

В Україні поки що системна підтримка впровадження екоінновацій сільськогосподарськими виробниками відсутня, хоча окремі елементи екологічно орієнтованого сільськогосподарського виробництва формуються. Наприклад, наявні державні та міжнародні програми підтримки підприємництва в аграрному секторі [16; 17].

При цьому продовжує бути розповсюдженою теза про те, що в сучасних умовах сільське господарство не може ефективно функціонувати без державної підтримки та допомоги міжнародних організацій.

На нашу думку, підхід, спрямований на обґрунтування «патерналістичної» ролі держави у даному випадку можна у деякій мірі «згладити» шляхом розвитку державно-приватних партнерств в аграрному секторі, в рамках яких саме малий та середній бізнес може отримати додаткові стимули для розвитку заа-

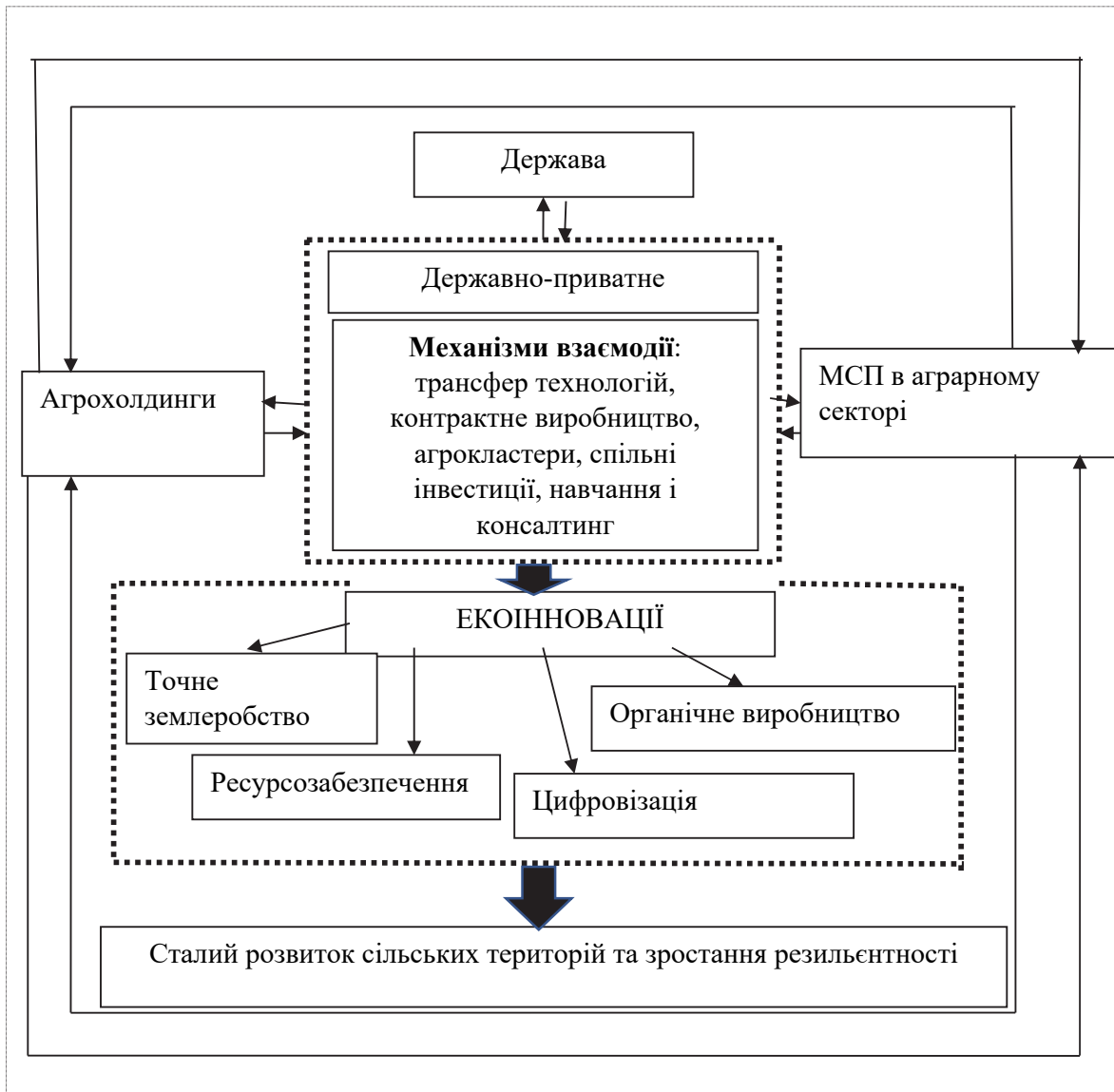

Рис. 1. Концептуальна модель впровадження екоінновацій малими та середніми сільськогосподарськими виробниками в рамках ДПП

Джерело: розроблено авторами

лом та впровадження екоінновацій, зокрема. Така інституційна модель як державно-приватне партнерство щодо впровадження екоінновацій у сільськогосподарське виробництво є виграною одночасно для держави, агрохолдингів та залучених представників МСП. Адже в рамках такого партнерства може бути забезпечена інтеграція регульовально-стимулюючого впливу держави щодо впровадження екоінновацій з інноваційними та технологічними можливостями агрохолдингів та гнучкістю та підприємницьким потенціалом малого і середнього бізнесу. Тоді для малих та середніх сільськогосподарських виробників збільшаться можливості доступу до технологій та ринків, а ризики ведення підприємницької діяльності знизяться.

Отже, концептуально взаємодія держави, агрохолдингів та МСП в аграрному секторі в рамках такої інституційної форми як державно-приватне партнерство, може сприяти впровадженню екоінновацій малими та середніми сільськогосподарськими виробниками, що у стратегічному плані сприятиме сталому розвитку та зростанню резильєнтності власне аграрного сектору та економіки в цілому. В рамках такої моделі, держава формує «правила гри», тобто інституційні передумови «трьохсуб'єктної» взаємодії, агрохолдинги забезпечують технологіями, розвивають інфраструктуру, «проторюють» шлях на міжнародні ринки, а малий та середній бізнес бере на себе функцію безпосереднього впровадження екоінновацій у виробничий процес. При цьому однозначно відбудеться так звана «дифузія» екоінновацій в аграрному секторі, адже навіть підприємці з «реактивним» типом поведінки — повільні у впровадженні екоінновацій — змушені будуть удосконалювати своє виробництво.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В процесі досліджень визначено основні виклики, з яким стикаються малі та середні сільськогосподарські виробники в сучасних умовах в Україні, зокрема, показано, що самостійно впроваджувати екоінновації такі підприємці часто не можуть внаслідок обмеженості ресурсів, недостатньої поінформованості та відсутності достатніх компетентнісних знань. Водночас, саме екоінновації на теперішній час є одним з ключових факторів щодо виконання умов євроінтеграції та забезпечення сталого розвитку. Загалом, роль малого та середнього агробізнесу є важливою як з економічних позицій, так і з позицій досягнення соціальних цілей суспільства, тому необхідно шукати способи підтримки МСП. Не применшуючи важливість державної підтримки та підтримки міжнародних організацій, яка, хоч і фрагментарно, але наявна в Україні, в ході досліджень зроблено акцент на необхідності пошуку інституційних форм, в рамках яких існуватимуть стимули для малих та середніх сільськогосподарських виробників впроваджувати екоінновації у власне виробництво.

Запропоновано концептуальну модель впровадження екоінновацій малими та середніми сільськогосподарськими виробниками в рамках ДПП. На нашу думку, державно-приватне партнерство може слугувати формою, яка об'єднає основних учасників агроринку — державу, агрохолдинги та МСП — для взаємовигідного впровадження екоінновацій, зростання резильєнтності агросектору та досягнення цілей сталого розвитку.

У перспективі варто зосередити увагу на дослідженні інституційних механізмів інтеграції малих та середніх сільськогосподарських підприємств у ланцюги доданої вартості при поступовій адаптації українських аграріїв до європейських вимог щодо виробництва сільськогосподарської продукції.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ВНЕСОК АВТОРІВ: Усі автори зробили внесок порівну.

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Один із співавторів статті є головним редактором журналу. З метою врегулювання потенційного конфлікту інтересів зазначений автор був усунутий від усіх етапів редакційного розгляду даного рукопису, включаючи добір рецензентів та прийняття редакційного рішення.

Стаття пройшла незалежне подвійне сліпе рецензування (double-blind peer review) відповідно до редакційної політики журналу.

Інших конфліктів інтересів автори не заявляють.

Література

1. Veleva S. Conceptual Model for Researching the Innovation Capacity of Agricultural Producers. *Annual of University of Architecture, Civil Engineering and Geodesy*. 2024. 57(2). P. 379–388. DOI: <https://doi.org/10.71167/uaceg.2024.570209>
2. Branzova P., Dimitrova A. Study of the attitudes of Bulgarian farmers for the implementation of innovations. *Bulgarian Journal of Agricultural Science*. 2023. 29. P. 101–106. URL: <https://www.mendeley.com/catalogue/41885620-f8e2-3f27-9780-2915a4f8f683/> (дата звернення: 14.03.2026).
3. Quandt A. «You have to be resilient»: Producer perspectives to navigating a changing agricultural system in California, USA. *Agricultural Systems*. 2023. 207. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.agry.2023.103630>
4. König B., Kuntosch A., Bokelmann W., Doernberg A., Schwerdtner W., Busse M., Siebert R., Koschatzky K., Stahlecker, T. Analysing agricultural innovation systems: a multilevel mixed methods approach. *131st EAAE Seminar 'Innovation for Agricultural Competitiveness and Sustainability of Rural Areas'*. Prague, Czech Republic, September 18–19, 2012. P. 1–17. URL: <http://purl.umn.edu/135792> (дата звернення: 14.03.2026).
5. Hansen E. G., Klewitz J., Schaltegger S., *Oko-Innovation in KMU: Die Rolle von Public-Private Partnerships im Innovationsprozess. Industrie Management*. 2013. 29 (5). P. 43–48. URL: <https://surl.li/uoqjmq> (дата звернення: 14.03.2026).
6. Серов І.В. Сталій розвиток агробізнесу через впровадження екоінновацій. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9, № 3. URL: https://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/ujae_2024_r03_a73.pdf (дата звернення: 14.03.2026).
7. Негода Ю., Новак І. Інноваційне забезпечення аграрного сектору України. *Економіка та суспільство*. 2023. (50). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-40>
8. Махмудов Х., Поліщук О. Інноваційні технології як основа сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності агропереробної промисловості України. *Вісник ПДАУ (Економіка, управління та фінанси)*. 2024. Вип. 2. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdau.eco.2024.2.9>

9. Diatlova V., Dielini M., Yerokhina D. Innovativeness of the economy and its priority sectors as a factor of Ukraine's integration with the EU. *Three Seas Economic Journal*. 2025. Vol. 6, No. 1. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/threeseas/article/view/2821/2802> (дата звернення: 14.03.2026).
10. Dielini M., Alekseieva K., Dergach A. Digital Inclusion and Social Justice in the Modern Society: the Role of Public-Private Partnerships. *Shhid*. 2026. 8(1). P. 53–58. DOI: <https://doi.org/10.21847/2411-3093.2026.817>
11. Reznik N., Ostapchuk A., Cherkasov A., Fedun I., Alekseieva K. Digitalization as a priority of development of public-private partnerships in the agrarian sector. *International Journal of Advanced Science and Technology*. 2020. 29(8s). P. 2524–2530. URL: <http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/14755> (дата звернення: 14.03.2026).
12. Трач Ю. П. Екоінновації: основні поняття та доцільність розвитку в Україні. *Управління розвитком складних систем*. 2022. № 52. С. 135–145. DOI: <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2022.52.135-145>
13. History of the Common Agricultural Policy (CAP). Institutions. 2024. URL: <https://www.thenewfederalist.eu/history-of-the-common-agricultural-policy-cap?lang=fr> (дата звернення: 14.03.2026).
14. Dudek M., Wrzaszcz W. On the Way to Eco-Innovations in Agriculture: Concepts, Implementation and Effects at National and Local Level. The Case of Poland. *Sustainability*. 2020. 12. 4839. DOI: <https://doi.org/10.3390/su12124839>
15. Valizadeh N., Jalilian S., Ataei P., Karimi H. Eco-innovation in agriculture: Investigating factors influencing farmers' adoption of green manure. *Results in Engineering*. 2025. Vol. 14, Is. 1. 106318. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2213343725054831> (дата звернення: 14.03.2026).
16. Програми підтримки аграрного сектору на 2024 рік. URL: <https://agro.od.gov.ua/2024/03/21/programy-pidtrymky-agrarnogo-sektoru-na-2024-rik/> (дата звернення: 14.03.2026).
17. Актуальні програми підтримки для аграріїв: державні та міжнародні ініціативи — Пропозиція. URL: <https://agri-gator.com.ua/2024/10/23/aktualni-prohramy-pidtrymky-dlia-ahrariiv-derzhavni-ta-mizhnarodni-initsiatyvy-propozytsiia/> (дата звернення: 14.03.2026).

References

1. Veleva, S. (2024). Conceptual Model for Researching the Innovation Capacity of Agricultural Producers. *Annual of University of Architecture, Civil Engineering and Geodesy*, 57(2), 379–388. <https://doi.org/10.71167/uaceg.2024.570209>
2. Branzova, P., & Dimitrova, A. (2023). Study of the attitudes of Bulgarian farmers for the implementation of innovations. *Bulgarian Journal of Agricultural Science*, 29, 101–106. <https://www.mendeley.com/catalogue/41885620-f8e2-3f27-9780-2915a4f8f683/>
3. Quandt, A. (2023). «You have to be resilient»: Producer perspectives to navigating a changing agricultural system in California, USA. *Agricultural Systems*, 207. <https://doi.org/10.1016/j.agsy.2023.103630>
4. König, B., Kuntosch, A., Bokelmann, W., Doernberg, A., Schwerdtner, W., Busse, M., Siebert, R., Koschatzky, K., & Stahlecker, T. (2012). Analysing agricultural innovation systems: a multilevel mixed methods approach. *131st EAAE Seminar 'Innovation for Agricultural Competitiveness and Sustainability of Rural Areas', Prague, Czech Republic, September 18–19*, 1–17. Retrieved from <http://purl.umn.edu/135792>
5. Hansen, E. G., Klewitz, J., & Schaltegger, S. (2013). Oko-Innovation in KMU: Die Rolle von Public-Private Partnerships im Innovationsprozess. *Industrie Management*, 29 (5), 43–48. Retrieved from <https://surl.li/uoqmq>
6. Serov, I. V. (2024). Sustainable development of agribusiness through the implementation of eco-innovations. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 9(3). Retrieved from https://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2024/12/ujae_2024_r03_a73.pdf [in Ukrainian].
7. Nehoda, Yu., & Novak, I. (2023). Innovative provision of the agricultural sector of Ukraine. *Economy and Society*, (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-40> [in Ukrainian].
8. Makhmudov, Kh., & Polishchuk, O. (2024) Innovative technologies as a basis for sustainable development and increasing the competitiveness of the agro-processing industry of Ukraine. *Bulletin of the PDAU (Economics, Management and Finance)*, 2. <https://doi.org/10.32782/pdau.eco.2024.2.9> [in Ukrainian].
9. Diatlova, V., Dielini, M., & Yerokhina, D. (2025). Innovativeness of the economy and its priority sectors as a factor of ukraine's integration with the EU. *Three Seas Economic Journal*, 6(1). <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/threeseas/article/view/2821/2802>
10. Dielini, M., Alekseieva, K., & Dergach, A. (2026). Digital Inclusion and Social Justice in the Modern Society: the Role of Public-Private Partnerships. *Shhid*, 8(1), 53–58. <https://doi.org/10.21847/2411-3093.2026.817>
11. Reznik, N., Ostapchuk, A., Cherkasov, A., Fedun, I., & Alekseieva, K. (2020). Digitalization as a priority of development of public-private partnerships in the agrarian sector. *International Journal of Advanced Science and Technology*, 29(8s), 2524–2530. Retrieved from <http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/14755>
12. Trach, Yu. (2022). Eco-innovations: basic concepts and feasibility of development in Ukraine. *Management of Development of Complex Systems*, 52, 135–145. <https://doi.org/10.32347/2412-9933.2022.52.135-145> [in Ukrainian].
13. History of the Common Agricultural Policy (CAP). Institutions. 2024. Retrieved from <https://www.thenewfederalist.eu/history-of-the-common-agricultural-policy-cap?lang=fr>

14. Dudek, M., & Wrzaszcz, W. (2020). On the Way to Eco-Innovations in Agriculture: Concepts, Implementation and Effects at National and Local Level. The Case of Poland. *Sustainability*, *12*, 4839. <https://doi.org/10.3390/su12124839>
15. Valizadeh, N., Jalilian, S., Ataei, P., & Karimi, H. (2025). Eco-innovation in agriculture: Investigating factors influencing farmers' adoption of green manure. *Results in Engineering*, *14*(1), 106318. Retrieved from <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2213343725054831>
16. Support programs for the agricultural sector for 2024. Retrieved from <https://agro.od.gov.ua/2024/03/21/programy-pidtrymky-agrarnogo-sektoru-na-2024-rik/> [in Ukrainian].
17. Current support programs for farmers: state and international initiatives — Proposal. Retrieved from <https://agri-gator.com.ua/2024/10/23/aktualni-prohramy-pidtrymky-dlia-ahrariiv-derzhavni-ta-mizhnarodni-initsiatyvy-propozytsiia/> [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 20.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 21.04.2026

Дата публікації: 28.04.2026

Alekseieva Kateryna

*Doctor of Economic Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor of the Production and
Investment Management Department
National University of Life and
Environmental Sciences of Ukraine*

Ostapchuk Anatolii

*PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the
Department of Administrative Management
and Foreign Economic Activity National
University of Life and Environmental Sciences
of Ukraine*

CONCEPTUAL MODEL OF ECO-INNOVATION FOR SMALL AND MEDIUM-SIZED AGRICULTURAL PRODUCERS WITHIN THE FRAMEWORK OF PPP IN CURRENT CONDITIONS IN UKRAINE

Summary. Introduction. The challenges of wartime and the prospects of European integration put forward new requirements for agricultural producers. The goal is to develop a model of eco-innovation for SMEs within the framework of PPP. Results: a conceptual model of eco-innovation for small and medium-sized agricultural producers within the framework of PPP in modern conditions in Ukraine has been developed. Perspectives: deepening the analysis of institutional forms for SMEs within the framework of PPP.

Purpose: The purpose of the article is to develop a conceptual model of the implementation of eco-innovation for small and medium-sized agricultural producers within the framework of public-private partnerships in modern conditions in Ukraine.

Materials and methods. The materials are theoretical provisions of economic and management sciences, scientific works of Ukrainian and foreign scientists. The methods of analysis and synthesis, generalization and logical conclusions, construction of schemes, and a systemic approach and structural-logical modeling were used.

Results: A conceptual model of eco-innovations for small and medium-sized agricultural producers within the framework of PPP in modern conditions in Ukraine has been developed. It has been shown that within the framework of such a model, mutually beneficial cooperation between agricultural market entities can be ensured in the implementation of eco-innovations, which will lead to increased resilience of the agricultural sector and achievement of sustainable development goals.

Discussion: The role of SMEs in agriculture is important both in the economic and social measures. Future research should be aimed at exploring the institutional mechanisms for integrating small and medium-sized agricultural enterprises into value chains with the gradual adaptation of Ukrainian farmers to European requirements for the production of agricultural products.

Key words: PPP, eco-innovations, small and medium-sized agricultural producers, modeling, sustainable development, resilience.